

Előfizetési díj helyben:
 Egész évre . . . 8 frt=16 kor.
 Fél évre . . . 4 frt= 8 kor.
 Negyedévre . . 2 frt= 4 kor.
 Vidékre 1 frttal több.

SZABADSÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 I. kör, Damjanich-utca. 118. sz.
 Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.
 „Nyilttér“ sora: 15 kr.

Hirdetési díj: Egész oldal 10 frt. Fél oldal 6 frt. Negyed oldal 5 frt.
 Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

Megjelenik minden szerdán.

Egyes szám ára: 15 kr.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítatik.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kéziratok nem adatnak vissza.

Polgármesteri észjárás.

Jelezve volt hetekkel ezelőtt lapunk hasábjain, hogy a hirneves afrikai utazó Magyar László emlékének Szabadkán leendő megörökösítése végett az iparos ifjak önművelődési körében mozgalom indult meg és annak keresztül vitele ezéjából egy külön szakbizottság is alakított.

Magyar László tudvalevőleg Szabadkán született és iskoláit is jórészt itt végezte szerény anyagi viszonyok között, később azonban vágyai tengerre vitték: tengerész lett, s e minőségében jutott az afrikai partokra, honnan bekalandozott az Európaiak által teljesen ismeretlen világrész rejtekeibe, ott egyik uralkodó leányát is nőül vette, nevelte a vad embereket, levelezett a magyar tudományos akadémiával, ismertette az ottani viszonyokat egész Európával, szóval uttörője volt a későbbi nagy nevű afrikai utazóknak.

Érdeme tehát van, hogy a házat, hol nevelkedett, Szabadka egy emléktáblával megörökítse.

És mi történt?

Szabadka város tul okos polgármestere magához invitálta az ünnepélyt rendezni akaró bizottságot s tiltakozását jelentette ki az ellen, hogy az afrikai Európa szerte ismert Magyar László emléke itt megörökíttessék, mert szerinte annak az afrikai vad királynak nincs semmi érdeme arra, hogy emléket akár egy kőtáblával is megörökítsük, sőt aligha van érdeme még arra is, hogy büszkének lehessünk itt születésére.

A polgármesteri észjárás
 tehát oda lyukadt ki; hogy Szabadkán, rajta kívül, érdemeket szerzett ember nincs is, nem is volt, s ha lett volna is és Afrikában halt meg, Szabadkán csak nem érdemes megemlékezni róla.

A Magyar László-féle ünnepély tehát egyidőre a polgármester esze után elmarad, de mi hiszünk, hogy az e célból alakult bizottság szégyen szemre nem fogja végleg elejteni eddigi tervezetét csupán azért, mert Szabadka város polgármestere Magyar Lászlót eddig nem ismerte.

Lapunk jelen száma a tegnapi nemzeti ünnep miatt késedelemmel jelenik meg.

Vadállat az emberben.

Beregszász, 1895. augusztus 26.

Két, sőt mondhatnók három bűnet tartotta izgatottságban legközelebb az egész országot. Az egyik a kispesti czipész rémtette, a ki az egész családját kiirtani szándékozott, másik az erdészé, a ki egy milliomost gyilkolt meg. Mind a két eset figyelemre és tárgyalásra méltó. (A harmadik a postálopás, már régebben történt, azt ez alkalommal csak felemlítjük).

Kimagasló jelenség, hogy mind a két eset hirhede hősé tanult, értelmes ember, a kik teljes tudatával birtak cselekedetük bűnös voltán. Mind a ketten annyi értelemmel voltak fölházva, hogy az állatot, a vad szenvedélyt leigázhatták volna önmagukban. Mind a két esetben a gyilkosság oka volt a pénz. Egyik nem tudta kifizetni házbérét; a másik jogosnak vélt követelését nem kaphatta meg áldozatától. Az egyik nem a kegyetlen háziuron állt bosszút, hanem családját üldöste le; a másik meg bosszút állt azon, a kit sorsa mogrontójának vélt.

Ismerjük mi az élet nyomorait s keserűségeit. Azon körben, a hol hiva-

Tárcza.

Utolsó Gárdhay.

— Irta: Rády Lajos. —

I.

Exotikus növények, remek ébenfa butorok, drága képek és perzsa szőnyegek, szegény ember szemében kincsét érő vázak, szobrok, fegyverek és apró escesbeesék költői rendtelenségben, mindez telve látható parfüm- és szivarfüst illattal, első pillanatra elárulják, hogy világfőnök vagyunk.

Lassankint a takaró is mozogni kezd és az alóla előtűnt, bajuszidomítóval fölkanatározott, hóka arcz álmos szemei vontatva néznek körül a félhomályba burkolt butorokon.

— János!!

Semmi nesz.

— János! No nem hallja?

Cszozgó léptek jelzik János közeledését és az előszobában.

— Parancsol nagyságos ur?

— Hol az ördögbe sétálsz mindig?

Mintad ugyan rekedtre kiabálhatja magát az ember!

— Bocsánat nagyságos . . .

— Tudom. — Megint valaki ugy-e?

Jól van csak tartsd őket szóval, hisz' nem sokára bevezetnek már a nyugalom révébe. Hány óra?

— Félitzenegy parancsolatjára!

— Az ördögbe! Hamar a ruháimat!

De legelőször gyujts be, mert itt valóságos jégbarlangban van az ember!

Igen ám, ha vóna mivel! Tegnap is egy ócska képrámát törtem össze, hogy egy kicsit barátságosabbá tegyem a hajlékot!

— Ja, igen. Emlékszem! akkor ne gyujts be. Majd hozatunk tüzelt!

— Tegnap is azt tetszett mondani, könyörgöm, de . . .

— Szót se! Tedd a mit parancsoltam! hányt ruhákat, aztán elcsoszogott olyasmit dörmögve, hogy az elhalt nagysága . . .

— Határozottan bosszant ez a vén medve! De igaza van, ez a lakás átkozottul hideg. Tavaly Schwarzról hozattam kokszot, de még annak az árával is tartozom. A mennyi szén- és fakereskedőt hamarjában el tudok számlálni, mindnyájának adósa vagyok. Mi az ördögöt is csináljak!

Ettől a vén bolondtól nem nyughatom, mer folyton sopánkodig, meg a régi jó időket emlegeti.

Ördögbe is, a mi volt, az elmúlt.

Csak még egy félévig birjam vinni, aztán, ha Evelinet elvehetem, kifizetek mindent és élek arkádiai boldogságban!

Eh, a kis Gizát majd csak lerázom nyakamról. Vagy férjet keritek, vagy végkielégítést adok neki.

A kis ostoba még azt hiszi, hogy elvesszem . . . nem is rossz! Jól festene ez a két

név egymás mellett: Takács Giza és szupotnyai és lengőváry Gárdhay Ervin jegyesek. Ha, ha, ha! Főhaduagy tartalékban és egy szimpla varróleány! Ha, ha, ha!!

Az ünnepelt Don Juan jóízűt kacagott rá, majd borzongva sétált föl s alá szobájában.

Egyszerre komolyabb arccal, gondtól megütődve, nézegette a vázakat.

— Mindegy, pénz kell! — szólt tünődve.

— János!

Ujra csoszogó léptek az előszobában.

— Parancsol? Még nincs rendbe az „áncug“!

— Nem is az édes öregem. Hanem tudod mit? vidd el majd ezt a vázat Aronhoz, a zsbárus utcába. Tán csak megád érte negyven ötven pengőt?

— Hm, hm: Már megint ugy-e? Hej, így usznak az örvénybe! Szegény megboldogult nagysága, sirna, ha látná . . .

— Ne érzelej öreg; lesz még egyszer akodalom!

— Tudom, tudom . . . és a vén szolgáló könnyes szemekkel fogta hóna alá a vázát, míg ura magára öltötte lilaselyem pongyoláköpenyét és egy divatos operette-áriát futyulrészt.

Kevés ideig merenghetett Gárdhay jövődö boldogságán, mert kis vártatva ijedt képpel nyitott be inasa, hogy jön a Vész! (Weiszot akart mondani.)

— Az ördögbe, még csak ez hiányzik

tásunkat teljesíteni kötelességünk, minden alkalmat megragadunk arra, hogy úgy az állam, valamint a társadalom figyelmét felhívjuk a nyomorra, annak lehetőleg orvoslását sürgetve. De nem ismerjük el soha a nyomort sem jogos indoknak arra, hogy a vadállat ébredjen fel az emberben s győzedelmeskedjék agyán.

Föltételezve még azt is, hogy valaki nem kicsapongó életmódja folytán, hanem önvétke nélkül kerül nyomorba; még nincs joga sem isteni, sem emberi törvényekkel ahhoz, hogy ártatlan családtagjait életökből foszssa meg. Föltételezve azt, hogy valakinek igazságos követelését nem akarják teljesíteni: ez a körülmény még nem ad jogot senkinek sem arra, hogy embertársa élete ellen törjön.

Hová jutnának az állam és az emberei társadalom, ha mindenki saját magának bírása akarna lenni s jogositva érezné magát arra, hogy övének vagy idegeneknek életét vegye el, a mint s a mikor ez neki tetszik? Ez az anarkianál is több: a fenevadak élet-halál harcra egymás ellen. Sőt még ennél is több. Mert az állatvilágban is utálattal jegyzik föl azon állatok neveit, melyek saját véreik ellen agyarkodnak s kivált a melyek saját gyermekeiket is megölik.

Szomorú érv az értelmes emberek által elkövetett gyilkosság mindenkor azon állítás mellett, hogy a civilizáció, az emberiség művelődése sem képes elnyomni az emberben a vadállatot. Egy gyöngye pillanat elég arra, hogy tönkre tegye az egész családját s önmagát is.

Az ilyen kétségbeesett tetteket teljesen ki nem mentheti semmiféle körülmény.

Bizonyos azonban, hogy a nyomor a kétségbeesés, a fölindulás stb. enyhítő körülményekül szolgál. Értelmező teszik az állati szenvedély föllángolását — de azért a bűn, bűn marad.

A legszomorubb azonban az a tapasztalat, hogy az ilyen bűnök leginkább ott történnek, a hol a civilizáció összes áldásai ugyszólván összpontosítva vannak s a hol nagyobb az értelmiség.

A vidéken is lopnak, rabolnak és gyilkolnak, de a nagyszabású véres drámák színhelyei leginkább a nagy, a világvárosok.

Miért? Azt szokták erre felelni, hogy azért, mert itt üti fel táborát a nyomor. Hát ez való igaz. De azért tessék mindenkinek meggondolni, hogy nem csak itt van a nyomor. Szegény falvakban, kiesiny tanyákon bizony bizony megköszönnek a nyomornak azt a mértékét, a melyért itt némelyek a legszörnyűbbre, gyilkosságra határozzák el magukat.

A nagy városok véres drámáinak legtöbbször az a rugójuk, hogy itt egymás mellett csinálják az emberek a dúsgazdagságot és a nyomort. Élvezetek kínálkoznak mindenki számára, de azokat igénybe csupán az veheti, a kinek nincs, szerencsétlenebbnek érzik magukat, minni azok, a kik bár nyomorban vannak, de élvezetek nem esábitják őket.

Ha figyelemmel kísérjük a nagyvárosok büneseteit, csakhamar tapasztalni fogjuk, hogy a legidegrázóbb drámák hősei oly egyének, kiknek valaha módjukban volt az élvezetekben részt venni, s bűnt követnek el akkor, midőn tovább már nem dúskálhatnak az élvezetekben.

Fájdalom, ez ellen alig tehet bárki is valamit. Azért a helyett, hogy ilyen alkalmat megragadnánk, bárki s bármely tényező ellen való támadásra, ajánljuk a szülőknek, a nevelőknek, hogy a gyermekek fogékony lelkiülettől az erkölcs, az Istenfélelem, a becsületesség, a törvénytisztelet stb. tanítása által igyekezzenek kiűzni a — vadállatot.

A ssabadkai tüzoltók nyerték el Kolozsvárott az országos verseny első díját. Tüzoltóink a zenekarral együtt 36-an voltak, onnan még pár napi kirándulást terveznek.

Tanügy.

— **A helybeli főgymnasimban** a beiratások a jövő 1695/6. tanévre a következő időkben eszközöltetnek: aug. 29-én az I. osztályra aug. 30-án a II.-ra, aug. 31-én a III.-ra (esetleg folytatólagosan még a IV-re is) szept. 1-én a V-re szeptember 2-án a VI.-ra és szept. 3-án VII — VIII. osztályokra.

A felvételi javító és pótló vizsgálatok aug. 29. — 31. napjain tartatnak.

A felvétel az I. osztályra jelenkező növendékeknek, ha a népiskolai IV. osztályt nem végezték el u. n. felvételi vizsgálat alapján, a többi osztályokról felmutatandó bizonyítvány mellett történik.

Mivel az 1893. évi június 10-én 22. 439. sz. a. kelt min. rendelet szerint az egyes osztályokba 68—67 tanulónál több föl nem vétethetik, ennél fogva felhívának azon helybeli szülők, kik gyermekeiket felvételtől óhajtják, hogy őket a fent meghatározott napokon beírassák, mert szept. 3-án a még üres helyek vidékiek által fogtak betöltetni, miért is a később jelentkező helybeliek a felvétel megtagadását önmaguknak tulajdonítsák.

Minden tanuló személyesen s rendszerint atyja vagy gyámja illetőleg azok külön megbízottja kíséretében és keresztlevelel illetve születési bizonyítvánnyal ellát a tartozik az igazgatóságnál jelentkezni; ezenkívül minden 12 évet betöltött tanuló köteles a beiratkozásnál sikeres újraoltást igazoló oráosi bizonyítványt felmutatni.

A felvétel alkalmával minden tanuló köteles tandíj fejében 5 frtot, az ifjuságkőnyvtárra pedig 40 krt az igazgató kezébe felletni; kivételes esetekben a tandíjletetés alól való felmentésre is van kiállítás; tartozik azonban minden ilyen vidéki beiratkozó növendék az illető helység előjárósága által kiállított, s a közigaztási hatóság által előttemzett szegénységű bizonyítvány — legkésőbb szept. végéig az igazgatónak benyújtani, hogy ennek alapján a felmentés kieszaközölhető legyen. — A tandíj és alól felmenteni óhajtó helybeli tanulók szegénységű hatóságilag fog kiguhatolhatni.

Küld el valahogy öregem. Mondd, hogy elutaztam!

— Ugy ám, de mikor olyan szemtelen. Ne hogy kilökném!

— Azt nem... a világért sem! — mondá Ervin ur meghökkenve.

— Jó van hát no! — s szinte bosszusan ment kifelé az egykori huszár.

Weisz pedig szörnyű lármával közeledett:

— Persze most sincs itthon a nagyságos ur, ugy-e? De engem nem lehet felletetni! Láttam az ablakban! Erfi kend, beszélnem kell veled!

Ekkorra már beküldötte magát az ajtón és a fölényüket érző kapzsig arcátlanságával kívánt Gárdhaynak jóreggelt, ravasz mosolylyal tudakolva, hogy tán egészségű szempontról tetszik hideg szobában lenni!

— Foglaljon helyet Weisz, beszéljünk komolyan!

— Bizony Isten itt az ideje. Eddig mindig csak az ment: kedves Weisz most ezer forintot, édes Weisz most ötszáz forintot, barátom most nyolcszáz forintot. Ma ismét ezer forintot. Hát kérem nagyságos ur ez nem járja. En is becsületes ember vagyok!

— De Weisz ur...

— No csak semmi Weisz ur, én tudok, a mit tudok. Mindig prolongálni, sohasem fizetni. Gavalleroskodni, urizálni s a szegény embert csak akkor meglátni, ha a szűkség nyakunkon ül. Nagyságos ur ez nem járja!

— De Weisz ur...

— Egy perccet se' várok tovább — kiáltott fel ingerülten. Megyek az ügyvédhez; alászolgája!

— Édes Weisz ur — szólt az elsápadt gavallér a pénzember karját megragadva — üljön csak le, beszéljünk okosan. Mennyit tesz ki összes tartozásom?

— Kerekszám négyezeröttszáz forint!

— Tudja mit, adjon még kétszáz forintot és egészsítsük ki ötezerre. Csak még egy félévig várjon, akkor nőstülök!

— Mindig csak a régi nóta... de még ha igaz volna! Nem, egy perccet se' tovább megyek!

Gárdhay szobormerevséggel tűrte a pénzpióca gorombaságait. Tudta, hogy teljesen ez ember hatalmában van: hogy tönkre van téve: ha távozni enged.

Ez lármát itt, hitelezői összeröffennek, aztán hívhatja önmagát halálos párbajra. Oda fényes remények! Oda esillogó illúziók!

Ej, de hát ilyen csekély gát előtt törjön le?

Ó, az estélyek és jourfixek hőse, az ünnepelt keringőtáncos és nagynevű családjának utolsó sarja?... hozzá még most, mikor úgy látszik, megveszi férjnek az a gazdag leány?

Kéjes érzés cikázott át tagjain a gondolkodás árjában.

Oriási erővel markolta meg szívét az életöztön. Elflint belőle a nagy lábón élő világi és föléledt a nyomorult léleg, érezte, hogy

kész bármilyen áldozatra. Gondolataiból a Weisz kérdése riasztotta fel, hogy nos mi lesz?

Es Gárdhay, ki úgy értett homokot szórni a világ szemébe, a kulisszák mögött egy börtönernek könyörgött, hogy akarmilyen összegekről csak prolongáljon!

— He, he! Meg vagyunk szorulva, mi? No csak nem kel mindjárt megijedni! Weisz becsületes ember. Az édes apját is ismertem. Hiszke egy ur volt a palotája ottvolt a Gizellatéren... Jó lesz 6000? Hogy ne lenne! Nem is sok, másnál is keresne így a pénzem.

De kit is akar elvenni nagyságos? a Barnabás leányt ugy-e? Szép pénz... soka összekupezkedett az öreg!

Mig Weisz mindent össze vissza darált, Ervinben is föléledt a benső ember és egy pillanatra megborzadt önmagától.

De csak egy pillanatra, mert mikor elhangzott a bankár kopogása, újra szabadon lélegzett. — Félév — nagy idő!

Gyorsan begyűrte tárcába a kétszáz forintot, rágyújtott egy illatos „koroná”-ra és hamisítatlan ur hargon szólt ki Jánosnak, hogy tegye helyére a vázát.

A becsületes Weisz pedig elégtlenül dörzsölgette a kapualjában kezét!

— He, he, he! Ez is üzlet... ragad a lép, csak vigyázat!

Egy órával később az utolsó Gárdhay elegánsan kicsipve ment korzózni, gondtalanul, szegfűje illatában gyönyörködve.

(Vége köv.)

Törvényhatóságunk közigazgatási bizottsága augusztus havi ülését Schmausz Endre főispán elnöklése alatt a hó 19-én tartotta meg. A rendes ülés befejeztével megalakult a fegyelmi tanács és tárgyalás alá vette Mamusich Lázár polgármester rég vajdó fegyelmi ügyét. A határozat előre láthatólag teljes felmentést tartalmazott, mert hát a mi polgármesterünk színarany tisztasága, s minden úgy van jól, a mint van. Szabadkán ez így szokás.

Irodalom, művészet.

— **A nyár kétszeres forrósága dacára,** mert nemcsak a fokmérő, de az események is nagy melegséget jeleznek, a „Képes Családi Lapok“ élénk és változatos tartalommal jelenik meg. Ez ismeretterjesztő és szépirodalmi képes hetilap mindig arra törekszik, hogy olvasóinak nagytáborát még nagyobbra növelje. Az előttnk fekvő számba írtak: Csöregh Gyula, Kornai István, Mikolezi Henrik, Papanok István, Verner László, Mészáros Sándor, Benedek Elek, Mártonffy Frigyes, Mihályi Hugó és K. Beniczky Irma. De nem eszupán a szépirodalmi rész de a képek is olyan aktualisak, szépek és sikerettek hogy minden művelt családnak melegen ajánlhatjuk a „Képes Családi Lapok“ megrendelését, melynem csak tartalmas, de olcsó újság is. Előfizetési ára egész évre 6 frt félévre 3 frt negyedévre 1-50 vadász uteza 14. sáját házában.

CSARNOK.

Régi kurucz nóta.

Pár nap előtt egy zártlevél érkezett szerkesztőségünkhöz, melyben egy 1835-ből másolt, de sokkal régebb kurucz nótávan leírva. A beküldött levél jelszava: „K á r v o l n a h a k i v e s z n e.“ A kurucz labancz világ terméke nem ita ugyan meg a mai magyar nemzeti irodalom színvonalát, de azért bemutatjuk, mert a szövegből magából nyilvánvaló, hogy ez a kis kurucz nóta nem a mai idők termelése.

Itt a szöveg:

„Bajtársommal Debreczenből
Bécs felé utaztam.
Anyai Német jött elmebe,
Elbámultam seregében! rep:

Kérdé bajtárs mi nemzet ez?
Vagy hová sietnek?
Mondám néki, hogy Német ez,
Jaj ki ne félhetne:
Békanyuzó kés kezében
Ninesen lénuag a zsebében rep.

Nézd meg bajtárs mily kevélyen
Hányaveti lábát,
Budafelé siettetí ő rühes két inát!
Urad lesz ez Isten után,
Ez szab törvényt már ezután! rep.

Te is bajtárs már ezután
Bugyogóban sétálsz,
Annak redves ránczai közt.
Tetük után piszkálsz;
Nem lesz kalpag a fejedem,
Sem kocsagtoll süvegeden! rep.

Isten hozzád már ezután
Szép zsinóros nadrág,
Karmazsinnal kivart eszimat
Nem lát többé Ország!
Gyűlöli ezt a németseg
Utálatos rut nemzetség rep.“

HIREK.

— **Ő Felsege a magyar király** születés napját e hó 18-án ünnepelték országsszerte. Szabadkán szintén ünnepi Isteni tiszteletet tartottak mozsár durrogás és templomi zene kíséret mellett. Jelen voltak az összes hivatalok és városi tisztviselők főbbjei, nem különben a katonai tiszti kar, mely utóbbi „Bárany vendéglő“ külön termében díszebédet adott. Ez a díszebéd ebben az esztendőben bucsu ebéd is volt, a mennyiben huszáraink pár nap alatt végleg elmennék Szabadkáról, hogy lak-tanyájukat az érkezendő gyalogságnak engedjék át.

— **Az első koronás magyar király,** Szt. István ünnepének előestéjét hétfőn több Szabadkai testület ülte meg régi szokás szerint társas vacsorával, szónoklatokkal, zenével és jó kedvű toasztokkal fűszerezve. Az ünnep reggelén taraczkok durrogása jelezte, hogy Szabadka is csatlakozik az ország fővárosában tartott nevezetes bucsuhoz, később pedig ünnepi Isteni tiszteletet tartottak.

— **Szt. Rókus napja,** mely f. hó 16-án köszöntött be, s mely az egykori nagy kolera alkalmából városunknak fogadalmi ünnepe, mivel a borzasztó járvány terjedő fonalát ezen a napon vágta el Isten büntető keze, népünk kegyelettel és bucsu járással ünnepelte meg. Ezt 8 napon keresztül az ugynevezett Rókusi kápolnában délutánoként ünnepies veesernye követte, a szt. Rókusi külvárosban pedig vasárnap nagy bucsu tartatott.

— **A kir. törvényszék telekkönyvi osztálya.** A régi törvényszéki épületből, a hol a betét szerkesztőség és kataszteri hivattallal együtt működött, a napokban átalakulva, végleg vissza költözött a törvénykezési palotának esufolt rogina barai monstrum épületbe.

— **Scoza Zoltán** tüzoltó parancsnokunkat néhány nap előtt egy kutya arezon harapta. A kutyaát megfigyelés végett Bpestre vitték, azonban mint értesítünk annak komolyabb baja nines.

— **Mamusich Lázár első sajtó pere.** A Szegedi esküdtszék előtt Lévy Simonnal mint a „Szabadkai Hirlap“ szerkesztőjével szemben f. é. szeptember hó 9-n tartatik meg. A második sajtó per szept. 16-ra tüzetett ki, de miután Lévy Simon a két per egyesítését kérelmezte, valószínűleg mind a két sajtóper tárgyalása egy ujonnan kitűzendő határnapon fog megtartatni. A polgármester harmadik sajtópere lapunk ez időszerinti szerkesztője Szalay László ügyvéddel szemben tartatik meg, de ebben az ügyben a tárgyalási határnap még kitűzve nines.

— **Kabát lopás nyáron.** Ez is ritkaság, hiszen ebben a meleg napokban kabát nélkül is megélhet az ember, Csamprág Szremác Márkó azonban úgy fogta fel a dolgot, hogy a kabát nem mindig a test melegítésére való, ellopta tehát Horváth Antalnál őrizetben lévő kabátját Siflis Józsefnek s azt becsapva zálogházba hűsítő italokat szerzett rajta, de csakhamar ő maga is

hűsítőbe került a honnét egy hamar nem is szabadul ki, mert egyébként is terhes a rovása.

— **A karika gyűrű áldozata.** Jegyben járt Sztojko Victor Zentai cigány menyecske csak úgy bal kézről valakivel, a kivel úgy jegyezte el magát, hogy egy boldog pillanatban elcsente annak ujjáról jegybeli karika gyűrűjét, s egyéb csóka módon szerzett ékeségeivel Szabadkán ütötte fel tanyáját, hol a zálogházban kísértett szerencsét. Rajta vesztett, elfogták s a szabadkai rendőrség kebelezte is a fogház falai közé, de a dologban az az érdekes hogy még a menyecske elismeri a karika gyűrű lopott voltát, addig a jegyesként megnevezett Zentai gazda tagadja, hogy neki valaha is lett volna olyan karika gyűrűje, a minőt Sztojko Viktor Szabadkán produkált. A vizsgálat folyik.

— **A Szabadkai rendőrség fehér zászlaja** magasan lobog a torony alatt rendőri hir nines, holott minden nap történnek letartóztatások. Ilyen minta rendőrség alig hisszük hogy van Magyarországon, dicséretére legyen mondvá törvényhatóságunknak.

— **Medvetánczoltató oláhok** esatagolnak ismét városunkban. A havasi mocz népség teljes erővel rendelkező férfiak és nőkből áll, éppen ezért esodálatos mi féle érkeke van a Szabadkai rendőrségnek a közbiztonság iránt, hogy a mikor a mi népünk apraja nagyja az aratási munkákban szenved és izzad, akor ilyen esavargó bitang népséget enged városunk főutaira és te-reire is, hogy itt szemtelenkedjenek dologkertülő mutalványaikkal, mely egyben a legnagyobb mérvű állat kinzással kapcsolatos.

— **Kitörte a nyakát** mult pénteken Mezei István arató munkás a mint Siskovits Tamás verusiesi gazdaságában kazalozott. Munka közben a magas kazal tetején megesuszott és oly szerencsétlenül esett le fejétőre, hogy a nyaka kitört és és szörnyet halt.

— **A Kolozsvári szt. István napján tartatott** országos tüzoltó kongresszusra a kiküldött tüzoltók élén vasárnap reggel Mamuzsich Lázó polgármester, Vormes Béla orsz. képviselő mint önk. tüzoltó parancsnok, Szalay Mátyás rendőrkapitány és a város tüzoltó parancsnok utaztak el.

— **Gábry László** helybeli birto-kos hason nevű fia, ki a Ludovicum növendéke volt, e hó 18-án kiadott napi parancsban tiszthelyettes hadapróddá neveztetett ki.

— **Bolti tűz** ütött ki tegnap déli 11 órakor Nánay Mihály üzlet helyiségében, azonban szerencsére a városház környékén ácsorgó nép észre vette, s a szintén közelben lévő tulajdonost a bajról értesítették. Így a bolt felnyitvatván, a tűz oka vigyázatlanság, mert a vasalót égő parázsszal hagyták vissza a bolt helyiségben egy ruha darab mellett.

— **Legnagyobb gyémánt.** Rio de Janeiróból az a hir érkezik, hogy Pernagnoban, a braziliiai gyémánt verők közép pontján óriási nagyágu fekete

gyémántot találtak. Ez a gyémánt 3100 karat súlyu, tehát 2129 karattal nehezebb mint az eddigi ismert legnagyobb gyémánt. A drága kő egy francia czégé, melytől a brazilai kormány akarja megvenni Rio de Janeiró muzeuma számára.

— **Lajos napját** Kossuth Lajos tiszteletére a helybeli körök szűkebb körben megünneplik szombaton este.

— **A pap és regálebérlő.** Egy igen érdekes kérdésben kérte ki a vallás- és közoktatásügyi miniszterium véleményét. A tényállás a következő: Egy délvidéki községben a fogyasztási és italadók beszedési jogát a kincstár 3 évre bérbeadta. A bérlők most az iránt folyamodtak, hogy mentessenek fel szerződési kötelezettségük alól, mert a községbeli görög kath. lelkész a község lakosságát a templomban megeskettette arra, hogy három évig semmi nemű szeszes italt nem fognak fogyasztani. A bérlők most attól tartanak, hogy eme fogadalom következtében meg fog szünni a szeszes italok fogyasztása s így az ital és italmérési adókat be nem szedhetik. A görög-kath. lelkész cselekményének indító oka az, hogy a szegény nép az iszákosságtól leszoktatásért törekvés, de miután a néprek megesketésre a kincstár jövedelmét károsítja, a pénzügyminiszterium a vallás és közoktatási miniszteriumtól véleményt kér arra nézve, hogy megegedhető-e, hogy a lelkészek a templomban ilyen esküt kivegyenek s miután nem szenved kétséget, hogy sokan lesznek, a kik az esküt nem fogják megtartani, vajjon vallás-erkölcsi szempontból az ilyen eskü nem káros hatású-e, a mennyiben nyilvánvaló dolog, hogy az ilyen fogadalom megszegésére sok alkalom kínálkozik.

— **Honvédelnk nagygyakorlata.** A szegedi 11-ik számú honvéd-kerület gyalogezreddel szeptember 5-étől 9-ik tartanak ezredgyakorlatokat, még pedig a szegedi 5-ik számú gyalogezred, a 6-ik számú gyalogezred, a verseczi 7-ik és a lugosi 8-ik számú gyalogezred. Tenke környékén tartják dandárgyakorlataikat egész szeptember 12-éig, azután szeptember 17-éig a hadosztály-gyakorlatokat. E gyakorlatokon részt vesz még a cs. és kir. 21-ik hadosztály tüzérezred és a marosvásárhelyi 9-ik számú huszárezred két százada. Szeptember 23-ikáig tartanak az összpontosítások. Azután részt vesz a 11-ik kerület a VII-ik hadtesttel a XII-ik hadtest elleni gyakorlatokon, mely szeptember 23-ik fog tartani.

— **Finom játék.** A Figaró egyik olvasója, ki az Egyesült-Államok honpolgára, az amerikai délvidéken egy mostanában divatos, furesa játékról a következőket írja: Tapasztalatból tudjuk, hogy a poker és whist a rekkenő melegben nagyon megizzasztják a játékosokat; ennek elkerülése végett a Fly-Loo-t az u. n. légyjátékot játszásk. Az asztalt, melynek közepén egy serleg áll, körül ülnek a játékosok s kényelembe helyezik magukat. A játékosok mindegyike egy dollárt dob a serlegbe s maga mellé helyez egy czukordarabot. E közben nyugodtan ülve füstölnek, vagy iszszák a jégbehűtött vizet s várnak mindaddig, míg légy ül a czukordarabkára. Az a nyertes, ki nek czukordarabkájára ül először le a légy, s azé a serleg tartalma.

— **Ismertető jel.** Jancsi, te engem megcsalsz, — rival a szakácsné a bakára. — Mákos tésztát érzek a szádon, azt pedig Zsuzsi főzte — a szomszédban.

— **Volt rá ok.** Maga már megint lopás miatt áll itt, — mondja a bíró a vádlottnak, ki hosszabb idő után ismét a kutató rendőrök kezébe került. — Hat hónapig jól viselte magát... — Igen, a jobb kezem nagyon dagadt volt.

— **Az anyakönyvvezetők hivatalos órái.** A belügyminiszter a következő körrendeletet küldte valamennyi vármegyéhez: 49,900/IV — c. Körrendelet valamennyi vármegye közigazgatási bizottságának. Az állami anyakönyvek vezetése tárgyában ez évi június 29-én 60,000. szám alatt kibocsájtott utasításom 9. §-ának első bekezdése szerint az anyakönyvvezető mindennap — vasár- és ünnepnapokat sem véve ki — meghatározott hivatalos órákat köteles tartani. Az utazás ugyancz szakaszainak második bekezdése szerint a hivatalos órákat a főforgó szükségére és a helyi viszonyokra tekintettel a törvényhatóság közigazgatási bizottsága állapítja meg. Fölvivom a közigazgatási bizottságot, hogy az utasítás e rendelkezéseinek képest az anyakönyvvezetők hivatalos óráit a törvényhatóság területére a helyi viszonyoknak megfelelőleg a legközelebbi ülésben állapítsa meg. Meg kívánom jegyezni ez alkalomból, hogy azon anyakönyvi kerületekben, melyekben a körjegyző az anyakönyvvezető, helyettes pedig nincs, a végből, hogy mindennap legyenek hivatalos órák tarthatók, esetleg ezélszerű lesz egyes napokon délutánra tenni az anyakönyvvezetői hivatalos órákat, a mikor is az előző nap reggeli órái és a szóban forgó napok délutáni órái közé eső időközben a körjegyző székhelyén kívül fekvő községekben a körjegyzői teendővel járó hivatalos utazásokat elvégezheti és az anyakönyvvezetéssel járó feladatai teljesítése végett a meghatá-

rozott hivatalos órákra székhelyére viszszatérhet. — Budapest, 1895. évi augusztus 5-én. Perczel, s. k.

— **Amerikai előfizetési felhívás.** Esperanza argentinai városban megjelenő Unio című lapban a következő szívhöz szóló előfizetési felhívás jelent meg: „Azokat az igen tisztelt ügynekeinket, a kik számadással és pénzzel adósok, felkérjük hogy tiszteljenek meg bennünket szíves küldeményekkel. Éppen így felkérjük azokat a nagyrabecsült előfizetőinket, a kik könyveinkben nagyobb hátralékkal szerepelnek, ne terheltessenek váltó, vagy postautalvány alakjában életjelt adni magukról. Papírpénz hiányában elfogadjunk bármilyen országbeli aranypénzt, sőt veretlen aranyat is. A ki nem hiszi el készségünket, tegyen bennünket próbára“.

— **Milyen időnk lesz.** Falb Rudolt szerint augusztus hó vége felé fog a hőmérsék kissé emelkedni. Szeptember meleg lesz. Októberben rendes lesz az időjárás, sok esapadékkal. November hónapot hó esések fogják megnyitni és befejezni, a hónap közepe azonban enyhe lesz. December meleg idővel kezdődik és végződik, míg a hónap dereka zord lesz. Kritikus napokul jelölte ki augusztus 20., szeptember 18 és október 18-át. Legkritikusabb nap lesz szeptember 18-ika, a mikor napfogyatkozás is lesz.

— **Rutkayné Zomborban.** Mint annak idején megírtuk, Rutkayné Brázay Kálmán szíves meghívására pár heti tartózkodásra Pellérdre utazott volt, Pellérden hirtelen megbetegedvén visszatért a fővárosba, hol dr. Bassó gondos kezelése és masségeja annyira erőhöz juttatta, hogy Ambrozovicsnéval, a ki Lussinból betegágyához sietett, már mult hó 30-án Zomborba jöhetett. Rutkayné egész visszavonultan él Ambrozovicsnéknak a város közelében fekvő birtokán, s a nyugalom, a jó levegő és az őt környező gyöngéd szeretet jótékony befolyása alatt annyira felépült, hogy remélhetőleg teljesen jó egészségben fog visszatérni a fővárosban. Rutkayné szeptember végéig marad Zomborban.

Felelős szerkesztő:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

KERESKEDELMI AKADEMIA KOLOZSVÁRT

bennlakással 100 tanuló részére!

A kolozsvári kereskedelmi akadémiát végzett ifjak jogosítottak a katonai önkéntességre. A bennlakó tanulók az igazgató, 3 tanár s 5 tanárjelölt szobafőnök közvetlen felügyelete alatt vannak, kik mindnyájan az intézetben laknak. A bennlakás a modern hygienia követelményei szerint egészséges, tagas lakó-, háló- és munkatermekkel, ebédlővel, korodával, olvasó-, zene-, vívó- és játszó termekkel (összesen 68 terem) teke pályával, tágas szellős udvarral (4188 □ méter) a tornászatra teljes berendezéssel van ellátva.

A bennlakás évi dija 400 frt teljes ellátással.

A bennlakásért intézendő folyamodványok 1. évi augusztus 15-ig nyújtandók be.

Az első osztályba a közép polgári tanoda négy osztályát végzett tanulók vétetnek fel.

Tandij egy évre 60 frt.

Részletes programot küld az igazgatóság.

Az akadémia 1878. óta áll fenn.

4-5